

*Małgorzata Twarowska**

WYDAJNOŚĆ FISKALNA PODATKU OD TRANSAKCJI FINANSOWYCH

1. WSTĘP

Większość państw stoi przed poważnymi wyzwaniami, obejmującymi między innymi potrzebę zwiększenia stabilności i poprawy działania sektora finansowego w celu ograniczenia niekorzystnych efektów zewnętrznych dotyczących resztę gospodarki, potrzebę skonsolidowania finansów publicznych, które ucierpiały wskutek kryzysu finansowego, przy jednoczesnym dotrzymaniu zobowiązań podjętych wobec krajów rozwijających się, a także zobowiązań dotyczących przeciwdziałania zmianie klimatu i ogólnoswiatowemu niedoborowi zasobów.

W tej sytuacji warto przyjrzeć się opodatkowaniu działalności sektora finansowego. Sektor ten powinien wносить sprawiedliwy i znaczący wkład do budżetów publicznych i istnieją argumenty przemawiające za tym, że wkład ten powinien być wyższy niż obecnie. Wynika to ze szczególnej pozycji, którą sektor ten zajmuje w gospodarce i którą uwidocznili kryzys finansowy, oraz z faktu, że niektóre z usług sektora finansowego są zwolnione z podatku od towarów i usług.

Celem niniejszego artykułu jest ocena realizacji przez podatek od transakcji finansowych podstawowej funkcji systemu podatkowego – funkcji fiskalnej. Przeprowadzona zostanie analiza i ocena skutków wprowadzenia opodatkowania transakcji finansowych w Unii Europejskiej z punktu widzenia celu fiskalnego, czyli wydajności fiskalnej. Ocena realizacji celu fiskalnego przeprowadzona zostanie na tle celów pozafiskalnych, takich jak zwiększenie stabilności rynku finansowego poprzez zmianę wielkości i struktury przeprowadzanych transakcji, zapobiegania kryzysom finansowym oraz neutralnego wpływu dodatkowego opodatkowania sektora finansowego na konkurencyjność tego sektora w państwach wprowadzających podatek.

* Mgr, doktorantka w Katedrze Finansów Publicznych, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

2. PRZESŁANKI OPODATKOWANIA TRANSAKCJI FINANSOWYCH

Kryzys finansowo-gospodarczy rozpoczęty w 2007 r. uwidoczniał potrzebę dodatkowego opodatkowania sektora finansowego jako środka zwiększenia dochodów budżetowych oraz instrumentu służącego ograniczeniu nadużyć na rynku finansowym.

Waga poruszanego tematu wynika z istotnej roli, jaką odgrywa sektor finansowy we współczesnej gospodarce. W trakcie kryzysu finansowego wiele instytucji finansowych starało się uniknąć wzięcia odpowiedzialności za nadmierne podejmowanie ryzyka. Mogły one natomiast korzystać z państwowego wsparcia udzielanego na dużą skalę. Dlatego też plany zaangażowania sektora finansowego w ponoszenie kosztów kryzysu są uzasadnione [Baran i Eckhardt 2013].

Kryzys zwrócił również uwagę na potrzebę ograniczenia krótkoterminowych transakcji finansowych o charakterze spekulacyjnym oraz zwiększenia odporności systemu finansowego ze względu na koszty, jakie niesie dla gospodarki realnej niestabilność finansowa [Millar 2012: 11]. Transakcje finansowe na świecie coraz bardziej odrywają się od realnej gospodarki. W 1990 r. wolumen wszystkich transakcji finansowych był 15 razy większy niż wartość światowego PKB, relacja ta wzrosła do prawie 70 razy w 2010 r. Największe rozmiary osiągnął rynek kontraktów terminowymi i opcji. Jego wolumen aż 35 razy przewyższył wielkość PKB na świecie. Jednocześnie wolumen pozagiełdowych transakcji instrumentami pochodnymi był 25 razy wyższy od wartości światowego PKB. Natomiast obroty akcjami i obligacjami w porównaniu z tymi wielkościami są nieduże i tylko dwukrotnie przewyższają rozmiary światowego PKB [Bank for International Settlements].

Kryzys miał też znaczne implikacje budżetowe. W związku z tym pojawia się pytanie, czy dodatkowe opodatkowanie sektora finansowego może stanowić potencjalne rozwiązanie zapewniające dochody wymagane do pokrycia tych potrzeb.

Komisja Europejska podaje argumenty przemawiające za wnoszeniem przez sektor finansowy bardziej sprawiedliwego wkładu w finanse publiczne. Po pierwsze, opodatkowanie sektora finansowego powinno stać się uzupełnieniem prowadzonych w sektorze finansowym reform, przyczynić się do zwiększenia wydajności i stabilności rynków finansowych oraz ograniczenia szkodliwych skutków podejmowania nadmiernego ryzyka przez sektor finansowy. Drugim argumentem jest preferencyjne traktowanie sektora finansowego w zakresie podatku VAT, ponieważ większość usług finansowych w UE zwolniona jest z podatku VAT. Po trzecie, dodatkowe opodatkowanie sektora finansowego Komisja uzasadnia również odpowiedzialnością tego sektora za wystąpienie kryzysu oraz otrzymaniem podczas kryzysu znacznego wsparcia od niektórych rządów. Opodatkowanie sektora finansowego może przyczynić się ponadto do stworzenia warunków dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego [Komisja Europejska 2010].

3. FORMY OPODATKOWANIA SEKTORA FINANSOWEGO

Opodatkowanie sektora finansowego rozważane jest od wielu lat w różnych formach i o różnym zasięgu. Terminem podatku od transakcji finansowych (*Financial Transaction Tax* – FTT) określanych jest kilka instrumentów, które zostały sklasyfikowane przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy [Matheson 2011: 5]. Najbardziej popularną propozycją jest podatek od transakcji papierami wartościowymi (*Securities Transaction Tax* – STT), który może być pobierany od transakcji dokonywanych na akcjach, papierach dłużnych oraz instrumentach pochodnych. Chociaż podatek ten mógłby być pobierany w formie stałej opłaty za handel, to bardziej powszechny jest podatek *ad valorem* na podstawie wartości rynkowej papierów wartościowych. Do pozostałych propozycji należy podatek od transakcji walutowych (*Currency Transaction Tax* – CTT) lub podatek Tobina (*Tobin Tax*), Podatek od kapitału (*Capital Levy*) lub podatek od rejestracji (*Registration Tax*) nakładany na wzrost kapitału w formie wkładów kapitałowych, pożyczek lub emisji akcji i obligacji. Wskazać tutaj można również na podatek od transakcji bankowych (*Bank Transaction Tax* – BTT) pobierany od depozytów oraz wypłat z rachunków bankowych, popularnie stosowany w Ameryce Łacińskiej oraz Azji. Niektóre kraje z Grupy G-20 stosują podatek od składek ubezpieczeniowych (*Insurance Premium Taxes*) lub podatek od transakcji nieruchomościami (*Real Estate Transaction Tax*). Innym potencjalnym instrumentem opodatkowania sektora finansowego jest podatek od działalności finansowej (*Financial Activities Tax* – FAT) zaproponowany przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy [Matheson 2011: 4].

4. PODATEK OD TRANSAKcji FINANSOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

Rada Europejska przyjęła stanowisko, że „UE powinna przeprowadzić starania na rzecz wypracowania globalnego podejścia w sprawie wprowadzenia systemów opłat i podatków nakładanych na instytucje finansowe w celu zapewnienia równych reguł gry na całym świecie” [Rada Europejska, *Konkluzje...*]. Debaty na temat wprowadzenia podatku od transakcji finansowych prowadzone są nie tylko w Unii Europejskiej. Nowe formy opodatkowania były również przedmiotem dyskusji na forum Grupy G-20, jednak nie osiągnięto ogólnosiwiatowego konsensusu. Kwestia podatku od transakcji finansowych była również przedmiotem obrad posiedzenia planarnego ONZ w aspekcie możliwości pozyskiwania dochodów w najważniejszych sektorach działających w skali ogólnosiwiatowej, w tym w sektorze finansowym. W przypadku braku międzynarodowego porozumienia w sprawie opodatkowania sektora finansowego, dochód z tego podatku byłby zależny od przemieszczania transakcji pomiędzy państwami, możliwości obchodzenia obowiązku podatkowego poprzez zmianę struktury

produktów finansowych oraz różnice w stawkach opodatkowania. W celu skutecznego ograniczenia działalności mającej negatywne zewnętrzne skutki w skali ogólnoswiatowej oraz zapobiegania przemieszczaniu transakcji finansowych w celu uniknięcia opodatkowania konieczne jest, aby podatek ten był stosowany we wszystkich światowych centrach finansowych. Pomiedzy centrami finansowymi występuje wysoki stopień wzajemnych powiązań, a koszty zmiany miejsca dokonywania transakcji są niskie.

W 2011 r. Komisja Europejska zaproponowała przyjęcie Dyrektywy dotyczącej podatku od transakcji finansowych, która obowiązywałaby w całej UE (COM(2011) 594), nie osiągnięto jednak koniecznej jednomyslności w Radzie UE. Następnie 28 września 2012 r. część Państw Członkowskich wezwała Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie dyrektywy, która umożliwiłaby wzmocnienie współpracy w dziedzinie podatku od transakcji finansowych. 22 stycznia 2013 r. Rada zaaprobowała to rozwiązanie (Decyzja 2013/52/EU), przy sprzeciwie Wielkiej Brytanii, Luksemburga, Malty i Republiki Czeskiej. W kwietniu 2013 r. Wielka Brytania zaskarżyła decyzję Rady w sprawie wzmocnionej współpracy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (ECJ, Wielka Brytania/Rada, sprawa C-209/13).

Po fiasku pomysłu wprowadzenia w całej UE podatku od transakcji finansowych, jedenaście Państw Członkowskich – Belgia, Niemcy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Francja, Włochy, Austria, Portugalia, Słowenia i Słowacja – zaproponowały nawiązanie „wzmocnionej współpracy” dotyczącej tego podatku. Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie zasady miejsca emisji, w efekcie czego wszystkie transakcje instrumentami finansowymi wyemitowanymi w uczestniczących Państwach Członkowskich będą podlegać opodatkowaniu FTT. Zrezygnowano natomiast z opodatkowania FTT transakcji Państw Członkowskich przeprowadzanych w ramach zarządzania długiem oraz partnerów centralnych. We wrześniu prawnicy Rady UE zaopiniowali, że wprowadzenie podatku od transakcji finansowych w 11 krajach UE od 2014 r. byłoby niezgodne z prawem, naruszałoby kompetencje krajów oraz stanowiłoby przeszkodę dla swobodnego przepływu kapitału na wspólnym rynku. Opinia prawników Rady UE nie jest wiążąca i Komisja Europejska oraz niektóre kraje, które popierają podatek (np. Niemcy) wciąż optują za szybkim jego przyjęciem.

5. PODATEK OD TRANSAKЦИИ FINANSOWYCH JAKO NOWE ŹRÓDŁO DOCHODÓW PUBLICZNYCH

Komisja Europejska planuje wprowadzić unijny podatek od transakcji finansowych, który ma zapewnić nowe źródło dochodów publicznych oraz zwiększyć stabilność rynków finansowych. Celem podatku jest także zagwarantowanie, że branża finansowa weźmie udział w pokryciu kosztów kryzysu finansowego.

wego. Komisja Europejska zakłada, że 2/3 dochodów z tytułu podatku od transakcji finansowych będzie wpływać do budżetu UE poprzez system dochodów własnych Unii Europejskiej, a 1/3 wpływów z podatku pozostanie w budżetach państw członkowskich. Podatek mający obowiązywać od 2014 r. zakłada, że jego stawka od obrotu akcjami i obligacjami wyniesie co najmniej 0,1 proc., a od obrotu instrumentami pochodnymi – 0,01 proc.

Analizy wskazują, że w obowiązującym systemie dochodów budżetowych UE najważniejsze źródło stanowią bezpośrednie wpłaty państw członkowskich UE oparte na ich DNB (dochodzie narodowym brutto). W okresie 2000–2010 ich udział w dochodach budżetowych UE wzrósł z 40,53% do ponad 70%. Nowe źródło dochodów w istotny sposób zmieni strukturę dochodów budżetowych UE. Wysoka wydajność podatku od transakcji finansowych będzie wynikać z wysokiej wartości obrotów instrumentami finansowymi w państwach członkowskich UE. Podatek od transakcji finansowych może stać się najwydajniejszym źródłem dochodów i częściowo zastąpić wpływy oparte na DNB państw członkowskich.

Stopień oddziaływania podatku od transakcji finansowych na gospodarkę oraz potencjał generowania dochodów mogą istotnie różnić się w zależności od konstrukcji tego podatku oraz jego zasięgu (ogólnoświatowy, obejmujący UE lub tylko poszczególne państwa).

W skali całego świata szacowane dochody z tytułu podatku od transakcji finansowych wyniosłyby około 60 mld euro według danych za 2006 r. dotyczących transakcji na akcjach i obligacjach oraz przy założeniu stawki opodatkowania 1%. Jeżeli uwzględnione zostaną także instrumenty pochodne, dochody z tego podatku mogą być nawet dziesięciokrotnie wyższe, jednak w przypadku instrumentów pochodnych istnieją problemy techniczne związane z określeniem podstawy opodatkowania oraz wątpliwości związane z dokładnością szacunków. Do rozstrzygnięcia pozostają również kwestie związane z podatkiem od transakcji walutowych, który zgodnie z przesłankami podawanymi przez Leading Group on Innovative Financing for Development powinien zostać wprowadzony na całym świecie [*Globalizing Solidarity...*].

Analiza badań poświęconych wprowadzeniu podatku od transakcji finansowych w Unii Europejskiej wskazuje, że włączenie do podstawy opodatkowania tylko akcji i obligacji będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym przyniosłoby w krajach UE-27 dochody na poziomie 20 mld euro rocznie, przy założeniu redukcji wolumenu obrotów o 20% w przypadku akcji i 30% w przypadku obligacji. Włączenie do podstawy opodatkowania instrumentów pochodnych mogłoby zwiększyć dochody nawet do 150 mld euro rocznie. Wprowadzenie podatku od transakcji walutowych w wysokości 0,005% od walut światowych o największych w skali światowej obrotach mogłoby przynieść szacunkowo 24 mld euro rocznie, według danych z 2007 r. [*Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego...*].

Zwolennicy podatku od transakcji na papierach wartościowych (STT) i podatku od transakcji walutowych (CTT) opracowali szacunki przychodów dla hipotetycznego podatku od transakcji finansowych na poziomie krajowym oraz multilateralnym. Analityczne studia literatury pozwoliły zidentyfikować propozycje konstrukcji podatku oraz szacunki generowanych dochodów. Do najważniejszych badań można zaliczyć szacunki przeprowadzone przez: R. Pollin, D. Baker oraz M. Schaberg [2001: no20], R. Schmidt [2007], S. Schulmeister, M. Schratzenstaller, O. Picek [2008] oraz S. Spratt [2006].

6. ANALIZA POTENCJALNEJ WYDAJNOŚCI FISKALNEJ PODATKU OD TRANSAKCJI FINANSOWYCH W UE

W tab. 1 przedstawiono symulację dochodów budżetowych z podatku od transakcji finansowych w Unii Europejskiej. Podatek od transakcji finansowych, nowe potencjalne źródło dochodów budżetowych UE, można ocenić jako wydajny fiskalnie.

Tabela 1

Potencjalne dochody z podatku od transakcji finansowych w Unii Europejskiej
w latach 2005–2010 (mln EUR)

Instrumenty finansowe	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obligacje	10512,0	11042,8	10830,1	13167,3	15029,7	12638,4
Akcje	12041,9	16778,2	22171,9	16090,3	8501,5	6294,6
Instrumenty pochodne	2177,0	3503,2	5661,6	5480,9	3435,8	3890,6
Opcje i kontrakty <i>futures</i>	37763,0	44057,9	52826,1	54037,9	45799,8	43024,7
Łączne dochody z PTF	62493,8	75382,2	91489,7	88766,4	72766,8	65848,3
2/3 dochodów z PTF (wpływy do budżetu UE)	41662,6	50254,8	60993,2	59177,6	48511,2	43898,9
Łączne dochody budżetu UE	107090,6	108423,0	117653,1	121700,1	117625,7	127926,5
Udział wpływów z PTF w łącznych dochodach budżetu UE (%)	38,9	46,4	51,8	48,6	41,2	34,3

Źródło: kalkulacje własne na podstawie danych: Federation of European Securities Exchanges; European Commission, *EU budget 2010, Financial Report: 72*.

Wysoka wydajność podatku od transakcji finansowych wynika przede wszystkim z wysokiego poziomu obrotów instrumentami finansowymi na giełdach w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Do analizy przyjęte zostały najbardziej znaczące instrumenty z rynku giełdowego, pomijając transakcje

z rynku pozagiełdowego (tzw. *over-the-counter*), transakcje walutowe i inne specyficzne transakcje finansowe. W efekcie oczekiwać należy, że dochody z podatku od transakcji finansowych obejmującego wszystkie transakcje finansowe powinny kształtować się na poziomie wyższym niż przedstawiony w tab. 1.

7. SKUTKI OPODATKOWANIA TRANSAKCJI FINANSOWYCH

Plan zaangażowania sektora finansowego w ponoszenie wspomnianych kosztów i zapobiegania podobnym kryzysom w przyszłości zasługuje na poparcie. Pojawiają się jednak opinie, że podatek od transakcji finansowych nie będzie odpowiednim instrumentem do realizacji tych celów. Może, do pewnego stopnia – w zależności od wartości transakcji, które „wyciekną” poza system – przysporzyć budżetowi krajowemu oraz unijnemu zakładane dochody, a przez to osiągnąć swój cel fiskalny, ale nie spełni swojej funkcji sterującej, mianowicie nie zniechęci instytucji finansowych do angażowania się w ryzykowne transakcje – a więc i nie uchroni przed powtórką kryzysu, a co więcej niekoniecznie zwiększy stabilność rynków finansowych. Wynika to z faktu, że nie można systemowo zapobiec szkodliwym ekonomicznie zachowaniom podnosząc ich koszt – taka taktyka może nawet wywołać jeszcze większe szkody. Do negatywnych skutków wprowadzenia podatku od transakcji finansowych należy zaliczyć wzrost kosztu kapitału – zdaniem Komisji o 0,7 punktu bazowego – co zmniejszy skłonność do inwestowania i doprowadzi do spadku tempa wzrostu. Prawdopodobny jest więc niekorzystny wpływ na poziom zatrudnienia. Komisja spodziewa się spadku PKB o 0,53%. Dodatkowo zastosowanie zasad miejsca siedziby i miejsca emisji zmniejszy ryzyko „wycieku” transakcji wynikającego z wprowadzenia podatku od transakcji finansowych, ale zwiększy koszt kapitału ponoszony przez firmy w uczestniczących Państwach Członkowskich. Będzie to miało negatywny wpływ na te kraje jako miejsca lokalizacji inwestycji

Literatura przedmiotu opisuje doświadczenia wybranych państw Grupy G-20 stosujących podatek od transakcji papierami wartościowymi (STT) w latach 1990–2009. Francja, Japonia, Niemcy oraz Włochy, które zrezygnowały z opodatkowania transakcji finansowych w tym okresie, do czasu rezygnacji gromadziły dochody z tytułu tego podatku sięgające 0,2% PKB. Wprowadzony w 2004 r. w Indiach podatek również pozwolił na generowanie dochodów na zbliżonym poziomie. W Wielkiej Brytanii, RPA, Korei Południowej i Szwajcarii wpływy z podatku były wyższe, w przedziale 0,2–0,7% PKB. Największy udział dochodów z podatku od transakcji finansowych w PKB, sięgający 1–2% PKB występował w Hong-Kongu i Tajwanie [Matheson 2011: 10]

8. PODSUMOWANIE

Ostatni kryzys finansowy, rola instytucji finansowych w tym procesie oraz skala pomocy publicznej dla instytucji finansowych przyczyniły się do intensyfikacji prac nad opodatkowaniem transakcji finansowych. Plan zaangażowania sektora finansowego w ponoszenie wspomnianych kosztów i zapobiegania podobnym kryzysom w przyszłości zasługuje na poparcie.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że podatek od transakcji spełni swój cel fiskalny, poprzez wysoką wydajność fiskalną. Nie zdoła jednak wypełnić funkcji sterującej – nie zniechęci instytucji finansowych do angażowania się w ryzykowne transakcje, a przez to nie uchroni przed powtórką kryzysu i niekoniecznie zwiększy stabilność na rynkach finansowych. Z powyższego wynika, że cele, które legły u podstaw intensyfikacji prac nad wprowadzeniem podatku od transakcji finansowych w Unii Europejskiej nie zostaną spełnione, natomiast podatek ten będzie dobrym narzędziem fiskalnym, zapewniającym wysoką wydajność fiskalną i istotne wpływy do budżetu Unii Europejskiej.

BIBLIOGRAFIA

- Bank for International Settlements – <http://www.bis.org/statistics/index.htm> [data dostępu: 20.04.2013].
- Campbell J., Froot K., 1994, *International Experiences with Securities Transaction Taxes*, [w:] J. A. Frankel (red.), *The Internationalization of Equity Markets*, University of Chicago Press, Chicago.
- Coelho I., Ebrill L., Summers, 2001, *Bank Debit Taxes in Latin America: An Analysis of Recent Trends*, International Monetary Fund, Washington.
- Czopik W., 2007, *Opodatkowanie dochodów osób fizycznych w krajach Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bochni”, nr 6.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych, zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG.
- European Commission, *EU budget 2010, Financial Report*.
- Federation of European Securities Exchanges – <http://www.fese.be/en/>.
- Globalizing Solidarity: The Case for Financial Levies*, 2010, <http://www.leadinggroup.org/article/668.html> [data dostępu: 20.04.2013].
- Hybka M., 2013, *Podatek od transakcji finansowych – dyskusyjny instrument przeciwdziałania spekulacjom rynkowym*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia”, nr 62.
- Kaplow L., 2008, *The Theory of Taxation and Public Economics*, Princeton University Press, Princeton.
- Komisja Europejska, 2010, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Opodatkowanie sektora finansowego*, KOM2010 549, Bruksela [data dostępu: 01.10.2010].

- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Opodatkowanie sektora finansowego, KOM(2010) 549, [data dostępu: 07.10.2010].*
- Leading Group on Innovative Financing for Development, 2010, *Globalizing Solidarity: The Case for Financial Levies*, Report of the Committee of Experts to the Taskforce on International Financial Transaction and Development, Paryż, <http://www.leadinggroup.org/article668.html> [data dostępu: 20.04.2013].
- Matheson T., 2011, *Taxing Financial Transaction: Issues and Evidence*, International Monetary Fund Working Paper, Fiscal Affairs Department, March.
- Morecka Z., 1981, *Społeczne aspekty gospodarowania*, PWE, Warszawa.
- Rada Europejska, *Konkluzje*, Bruksela [data dostępu: 17.06.2010].
- Tobin J., 1978, *A proposal for international Monetary Reform*, „Eastern Economic Journal”, vol. 4.

Małgorzata Twarowska

WYDAJNOŚĆ FISKALNA PODATKU OD TRANSAKCJI FINANSOWYCH

Ostatni kryzys finansowy, rola instytucji finansowych w tym procesie oraz skala pomocy publicznej dla instytucji finansowych przyczyniły się do intensyfikacji prac nad opodatkowaniem transakcji finansowych. Plan zaangażowania sektora finansowego w ponoszenie wspomnianych kosztów i zapobiegania podobnym kryzysom w przyszłości zasługuje na poparcie.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że podatek od transakcji spełni swój cel fiskalny, poprzez wysoką wydajność fiskalną. Nie zdoła jednak wypełnić funkcji sterującej – nie zniechęci instytucji finansowych do angażowania się w ryzykowne transakcje, a przez to nie uchroni przed powtórką kryzysu i niekoniecznie zwiększy stabilność na rynkach finansowych. Z powyższego wynika, że cele, które legły u podstaw intensyfikacji prac nad wprowadzeniem podatku od transakcji finansowych w Unii Europejskiej nie zostaną spełnione, natomiast podatek ten będzie dobrym narzędziem fiskalnym, zapewniającym wysoką wydajność fiskalną i istotne wpływy do budżetu Unii Europejskiej.

FISCAL EFFICIENCY OF FINANCIAL TRANSACTION TAX

The last financial crisis, the role of financial institution in this process and the big scale of public aid to the financial institutions have contributed to the intensification in work on the financial transaction tax in the European Union. The plan to involve the financial sector in bearing crisis costs and to prevent such crises in future deserves to be supported.

The aim of this paper is to assess the fiscal function of the financial transaction tax. The analysis indicates that the financial transaction tax fulfils its fiscal purpose but fails to achieve its steering function, namely to deter financial institutions from enacting risky business transactions and thus to prevent future crises and will not necessarily increase stability in the financial markets. Financial transaction tax increases the capital costs for companies from participating Member States.